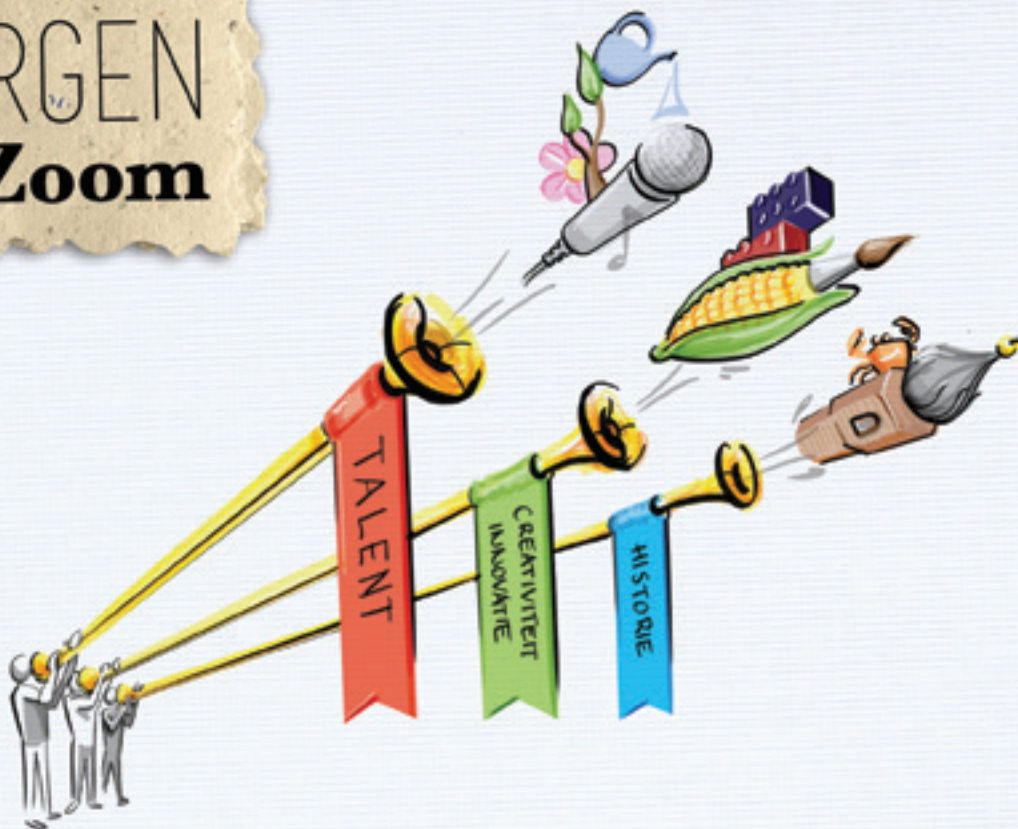

cultuurvisie
BERGEN
op Zoom

VOORWOORD

Bergen op Zoom heeft al heel veel te bieden. Er wordt door velen met grote passie en betrokkenheid gewerkt aan een veelheid van uitingen op cultureel gebied. Daar zijn we heel trots op. Niettemin menen wij dat er nog ruimte is voor verbetering. **Vandaar deze Cultuurvisie.**

Cultuur is geen 'extraatje', maar een voorwaarde voor een aantrekkelijke stad. Het heeft effect op verschillende beleidsterreinen. Maatschappelijk, als het gaat om onze ontwikkeling, ter inspiratie en om elkaar te ontmoeten. Economisch, in het belang van de ondernemers en het vestigingsklimaat binnen onze gemeente. Toeristisch, om zoveel mogelijk bezoekers naar onze stad te trekken. Ruimtelijk, bijvoorbeeld in de afweging waar een evenement het beste kan plaatsvinden.

Om een duurzame visie op cultuur neer te kunnen zetten, hebben we verschillende gesprekken gevoerd met relevante spelers in het culturele veld. Ideeën zijn uitgewisseld, inzichten gedeeld. Daardoor ontdekten we waar energie zit, waar we met elkaar de schouders onder willen zetten, waar we voor willen gaan. Samen met sterke culturele partners en vele betrokken en bevolgen vrijwilligers.

Gezamenlijk hebben wij gekozen voor de thema's '**Talentvol**', '**Creatief en innovatief**' en '**Historisch Bergen op Zoom**'. Gelukkig zitten die thema's al vele eeuwen in het Bergse DNA. Maar niet eerder zijn ze zo pregnant en op basis van nauwe samenwerking met onze cultuurpartners vastgelegd in een visiedocument. Juist daarin zit een belangrijke meerwaarde! Onze Cultuurvisie vormt een breed en stevig fundament om de toekomst van Bergen op Zoom ook op cultureel gebied met vertrouwen tegemoet te treden.

Van harte deel ik deze visie met u.

Arjan van der Weegen
wethouder

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

- 5 **1.1** | Cultuur creëert kansen
- 6 **1.2** | Doel
- 6 **1.3** | Van bedenker naar meedenker
- 7 **1.4** | Aansluiting op landelijke en provinciale ontwikkelingen

10 Visie

- 11 **2.1** | Talentvol Bergen op Zoom
- 14 **2.2** | Creatief en innovatief Bergen op Zoom
- 15 **2.3** | Historisch Bergen op Zoom
- 16 **2.4** | Randvoorwaarden

17 Aanzet tot het regiedocument

19 Bijlagen

- 19 **Bijlage 1** | Proces van totstandkoming van onze Cultuurvisie
- 20 **Bijlage 2** | De spelers binnen het culturele veld
- 23 **Bijlage 3** | Vormen van regie

INLEIDING

Cultuur is essentieel voor de kwaliteit van leven in onze gemeente. We prijzen onszelf gelukkig met een omvangrijk cultureel veld, waarin betrokken partijen heel bijzondere dingen realiseren. Een culturele uiting verwondert, ontroert en prikkelt de creativiteit. Ze laat ons anders kijken naar onszelf, elkaar en de maatschappij.

1.1 | Cultuur creëert kansen

Door de inzet van cultuur liggen er volop kansen om de aantrekkelijkheid van onze gemeente te vergroten op maatschappelijk, toeristisch, ruimtelijk en economisch gebied. Het culturele veld binnen de kernen van de gemeente Bergen op Zoom kenmerkt zich door een sterke betrokkenheid. Er wordt met grote bevoegenheid gewerkt aan creatieve uitingen. Dit draagt bij aan zingeving en bezieling en bevordert sociale samenhang en gemeenschapszin. Door de vrijwilligers te ondersteunen in hun groei bereiken we ook maatschappelijk positieve effecten. Wanneer we erin slagen unieke combinaties te maken van onze historische context, kwalitatief goede culturele uitingen, talenten en innovatiekracht kunnen we bewoners, bezoekers en bedrijven blijvend aan onze gemeente verbinden.

Bergen op Zoom wil graag een gemeente zijn waar iedereen actief kan deelnemen aan cultuur. Niet alleen door te genieten van het aanbod, maar ook door zelf een bijdrage te leveren aan het tot stand komen ervan. Diezelfde ambitie geldt voor onze Cultuurvisie. Ook die is een illustratief voorbeeld van 'co-creatie'. Ze is tot stand gekomen na afstemming met culturele instellingen, evenementenorganisatoren, kunstenaars, ondernemers, inwoners en gemeenteraad. En ze maakt duidelijk hoe wij gezamenlijk, met nog meer ondernemerschap, in de nabije toekomst nog mooiere dingen kunnen doen en maken. De bouwstenen van deze ambitie zijn **ieders talenten, creativiteit, innovatie** en ons **historisch DNA**. Het cement wordt gevormd door ons betrokken en bevoegen vrijwilligersveld. Zo vormen we in Bergen op Zoom solide netwerken met elkaar waar krachten worden gebundeld. En niet onbelangrijk: om te komen waar we willen zijn, moeten we alle beschikbare middelen zo inzetten dat we samen nog meer bereiken.

Naast de vele gesprekken met culturele partners en betrokkenen liggen er verschillende beleidsstukken (o.a. erfgoedbeleid, toekomstvisie, nota ECT, nota evenementenbeleid, beleidsnota toerisme Brabantse Wal en beleid citymarketing) aan de basis van deze Cultuurvisie. Waar nodig zijn uitgangspunten van het bestaande beleid aangescherpt en herijkt. De veranderende positie van de overheid brengt ook nieuwe inzichten. Dit alles is in onderlinge samenhang bij elkaar gebracht.

1.2 | Doel

Het doel van deze Cultuurvisie en de totstandkoming daarvan is met uitingen op het gebied van kunst & cultuur focus aan te brengen in waar we maatschappelijk, economisch, toeristisch en ruimtelijk een zo groot mogelijk effect willen realiseren. Dit willen we bereiken met een krachtig cultuurveld, waarbij verbinden en samenwerken centraal staat. We nodigen organisaties en bewoners uit mee te doen. Het onderliggende uitgangspunt is: meer bereiken met gelijke middelen.

Vanuit de ontwikkeling naar regio- en netwerkgemeente in de regio is het belangrijk te beseffen dat we als gemeente weliswaar een belangrijke speler zijn in het veld, maar geen monopolie (willen of kunnen) hebben. We kiezen er daarom voor om nauw samen te werken met vele andere participanten. Ook voor hen is het van belang dat wij als gemeente duidelijkheid geven over onze visie, de kaders van waaruit wij vertrekken en hoe wij onze rollen zien.

Om onze ambities waar te kunnen maken is draagvlak binnen het culturele veld onmisbaar. De wijze waarop onze Cultuurvisie tot stand is gekomen heeft daar zeker aan bijgedragen. Dit document illustreert de thema's en de richting die gekozen is na intensieve afstemming met de verschillende partners.

1.3 | Van bedenker naar meedenker

De rijksoverheid moedigt sociaal ondernemerschap sterk aan. Initiatieven liggen bij de inwoners; de overheid past een bescheiden rol. Onze rol verandert daarmee van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. In lijn met deze ontwikkeling is de overheid steeds

meer voorwaardenscheppend en stimuleert zij initiatieven. De term die hierbij past is 'doe-democratie'.¹

Deze lijn is vastgehouden bij de rol die wij als gemeente kiezen richting het culturele veld. Bergen op Zoom heeft een groot aantal culturele instellingen waaraan de gemeente financieel bijdraagt en vele inwoners in het vrijwilligersveld. Naast de gemeente zijn er ook andere sponsors die culturele uitingen financieel ondersteunen.

De gemeente vervult de rol van regisseur binnen het netwerk van spelers dat gezamenlijk vorm geeft aan het lokale culturele veld. De definitie van regie is: 'Een bijzondere vorm van sturen die gericht is op de afstemming van actoren, hun doelen en handelingen tot een min of meer samenhangend geheel, met het oog op een bepaald resultaat'.

De gemeente kan haar regierol op verschillende manieren invullen: van opdrachtgever tot alleen faciliteren. Afhankelijk van de vraag wordt in samenwerking met het veld maatwerk geleverd. Altijd zullen wij daarbij samenwerken met inwoners, organisaties en partijen binnen en buiten de regio. Onze rol verandert daarmee van 'bedenker' naar 'meedenker'. Het bepalen van de juiste rol in de juiste context, dat is voor ons regie.

1.4 | Aansluiting op landelijke en provinciale ontwikkelingen

De gemeente Bergen op Zoom is ambitieus en streeft waar en wanneer mogelijk naar een zo groot mogelijk economisch, toeristisch, maatschappelijk en ruimtelijk effect bij haar activiteiten. Daarbij proberen we zo goed mogelijk aan te sluiten bij landelijke en regionale ontwikkelingen, om de grootste kans te maken op extra middelen en ondersteuning. Bij de totstandkoming van deze visie hebben wij dan ook nadrukkelijk gekeken naar de agenda van het Rijk en de Provincie. Daar waar het vanuit de kernkracht van Bergen op Zoom mogelijk en wenselijk is om de landelijke en provinciale lijn te volgen, hebben we dat gedaan.

¹ 'De Doe- democratie; kabinetsnota ter stimulering van een vitale samenleving'.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (juli 2013)

Landelijke ontwikkelingen

De actieagenda van de rijksoverheid om het bereik en het gebruik van culturele uitingen te vergroten richt zich op cultuuronderwijs, talentontwikkeling, creatieve industrie en digitalisering. In haar recente cultuurbrief² stelt de minister dat cultuur noodzakelijk is voor de ontplooiing van mensen en voor de vorming van een eigen identiteit, maar ook voor de ontwikkeling van creativiteit. Juist die is nodig bij het oplossen van complexe maatschappelijke vraagstukken waarbij innovatieve denkracht noodzakelijk is. Cultuureducatie (met daarin aandacht voor talentontwikkeling) is gekozen als een van de speerpunten. Door deze koppeling heeft de cultuursector een duidelijk economisch belang.

Provinciale ontwikkelingen

De Provincie heeft de ambitie om Noord-Brabant te ontwikkelen tot topregio in Europa op het gebied van kennis en innovatie. Daarvoor is een sterke identiteit en goede woon- en werkomgeving belangrijk. Cultuur speelt hierbij een grote rol, net als voor het welzijn en de welvaart van de samenleving.

In de Cultuuragenda van Noord-Brabant tot 2020 werken veel betrokken partijen samen. Er wordt aangestuurd op een cultuursysteem dat weerbaar en robuust is, midden in de maatschappij staat en zich vanuit haar intrinsieke waarde verbonden weet met andere domeinen (economie, ruimte, natuur & landschap).

Doordat de Provincie, gemeenten, organisaties en instellingen in de cultuuragenda continu met elkaar in gesprek zijn, kan adequater gereageerd worden op de actualiteit. Zo kunnen partijen effectief bij elkaar gebracht worden en initiatieven aan elkaar geknoopt worden. Om die reden hebben we onze Cultuurvisie ook voorgelegd aan de Provincie, die erg enthousiast reageerde en aangaf dat onze Cultuurvisie, zowel in proces als inhoud, heel mooi aansluit bij de Brabantse visie op cultuur zoals verwoord in de Cultuuragenda van Noord-Brabant.

² 'Cultuur beweegt, de betekenis van cultuur in een veranderende samenleving',
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (juni 2013)
'De Doe- democratie; kabinetsnota ter stimulering van een vitale samenleving',
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (juli 2013)

Locale ontwikkelingen

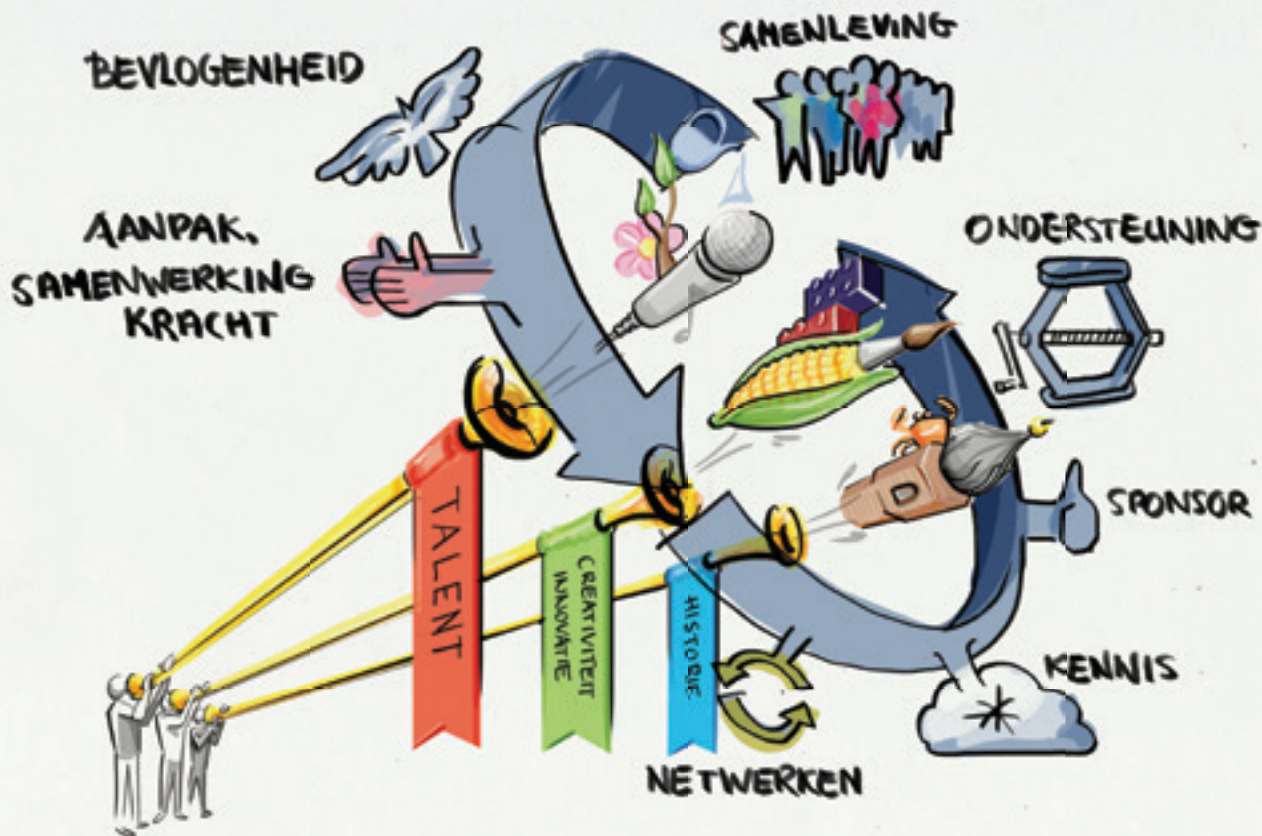
Het Rijk kiest voor het stimuleren van ontsluiting van data en collecties door digitalisering. Het Markiezenhof heeft al veel gedigitaliseerd op het gebied van archiefcollecties. Wij kiezen ervoor om verdere ontsluiting van collecties te stimuleren en te realiseren (immaterieel en materieel). Hierdoor worden ze beter toegankelijk en inzetbaar voor andere culturele instellingen.

Onze ambitie is dat alle culturele instellingen onderling meer gaan delen. Hoe mooi zou het zijn wanneer relevante informatie van culturele instellingen ook voor andere organisaties beschikbaar zou zijn?

In Bergen op Zoom is het belang van cultuureducatie, talentontwikkeling en creativiteit al eerder onderkend. In deze visie worden hier nieuwe elementen aan toegevoegd.

De focus die de Provincie aanbrengt door te werken aan een sterk onderling verbonden cultureel systeem is eveneens in onze gemeentelijke visie ingebed. Ook hier wordt onderlinge samenwerking gestimuleerd om zo tot een sterker, stabielere cultureel veld te komen waaruit kwalitatief nog betere uitingen voortkomen.

CULTUURVISIE BERGEN OP ZOOM

VISIE

Bij de totstandkoming van onze Cultuurvisie is steeds afstemming gezocht met de spelers binnen het culturele veld. Gezamenlijk formuleerden we thema's en randvoorwaarden die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. De gemeente streeft ernaar dat (een of meerdere van) deze thema's en randvoorwaarden terug te vinden zijn in iedere culturele uiting die we ondersteunen.

2.1 | Talentvol Bergen op Zoom

Iedereen van jong tot oud en in verschillende stadia van zijn/haar culturele ontplooiing wordt meegenomen in 'Talentvol Bergen op Zoom'. Talent in de breedste zin van het woord. We zoeken hierbij nadrukkelijk naar samenwerking tussen instellingen onderling op het gebied van onderwijs, kunst en cultuur. Een van de ideeën die verder uitgewerkt zal worden, is het laten ontstaan van kruisbestuivingen tussen amateurs en professionals en tussen talenten onderling. Het gaat hierbij om alle talenten op het gebied van de inhoudelijke culturele uiting, organisatietalenten, maar ook talenten op het gebied van marketing om de uiting goed voor het voetlicht te brengen en anderen een podium te geven. Nog onbekende talenten moeten de ruimte krijgen met hun frisse blik vernieuwing te brengen in het bestaande culturele veld. We willen uitgevlogen Bergse talenten met trots over onze gemeente horen praten en ze met plezier laten terugkomen naar Bergen op Zoom.

- **Om het talent de mogelijkheid te geven tot volle bloei te komen, willen we het waar mogelijk ondersteunen.**

Er is veel talent aanwezig in Bergen op Zoom, zowel op het gebied van samenwerking, uitvoering, ondersteuning en creatie. Daarnaast verdient het onderscheidend talent ook een optimaal podium. Enerzijds is er een jonge generatie die zich op eigentijdse wijze profileert, daarbij gebruik makend van een diversiteit aan kunstvormen. Ze zoeken naar wegen om verbindingen te leggen met de stad, te delen, te participeren, maar tegelijkertijd ook vernieuwend bezig te zijn. Daarnaast zijn er gevestigde platforms die door meer samenwerking kunnen groeien en zo van grotere waarde kunnen zijn voor Bergen op Zoom. Om dit proces tot volledige bloei te laten komen en te stimuleren is er een verbindende schakel nodig.

- **Ieders talent is waardevol en verdient het om ruimte te krijgen, ongeacht leeftijd, achtergrond of mate van ontwikkeling.**

Alle jongeren in de gemeente komen tijdens hun schoolloopbaan in aanraking met cultuur. De mogelijkheden om door te groeien zijn aanwezig binnen het bestaande culturele veld. Buiten de grote gevestigde instellingen ontstaan ook nieuwe initiatieven. Plekken waar kennis en creativiteit worden uitgewisseld.

In onze kennismaatschappij zijn competenties nodig op het gebied van samenwerking, communicatie, ICT, geletterdheid, sociale en/of culturele vaardigheden, creativiteit, kritisch denken en probleemoplossend vermogen.

Cultuur is een uitgelezen middel om deze competenties verder te ontwikkelen. De schakels van de keten onderwijs, bedrijfsleven en culturele maatschappelijke instellingen hebben hierin allen een eigen belang, maar zijn ook onderling van elkaar afhankelijk. Wij zetten in op samenwerking tussen CKB De Maagd, Het Markiezenhof, onderwijsinstellingen (zowel basis- als voortgezet onderwijs), Gebouw-T en het bedrijfsleven. We bieden daarmee een voedingsbodem voor verdere ontwikkeling van competenties die nodig zijn om succesvol te zijn in een kennismaatschappij.

- **Talent wordt zoveel mogelijk een podium geboden, zodat het gezien wordt en ook anderen ervan kunnen profiteren.**

Binnen de gemeente zijn er tal van mogelijkheden waar talent een podium kan vinden. Te denken valt dan aan de gevestigde podia met hun professionele technische voorzieningen. Dit geldt ook voor bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden tussen instellingen. Deze infrastructuur kan door alle niveaus van talentontwikkeling worden aangesproken. Hierin kunnen podia en culturele organisaties samen ondersteunen. Door nieuwe verbindingen aan te gaan, kan nieuw publiek worden bereikt. Wij moedigen het ontstaan van nieuwe samenwerkingsverbanden met partners van buiten de regio aan.

- **We richten ons op een brede doelgroep uit de gevestigde en nieuwe kunstdisciplines.**

Door open te staan voor een brede doelgroep kunnen nieuwe verbindingen ontstaan met nieuwe mogelijkheden. Door nauwe samenwerking en het scheppen van ruimte kunnen nieuwe culturele uitingsvormen een kans krijgen binnen Bergen op Zoom. Door agenda's en inhoud op elkaar af te stemmen, kunnen wensen op cultureel gebied van elke doelgroep worden ingevuld. We dagen de gevestigde culturele instellingen uit zichzelf te vernieuwen.

- **Het beschikbaar talent wordt gekoesterd met als doel dit blijvend te verbinden aan onze gemeenschap.**

Wij willen nog meer een voedingsbodem zijn voor talenten om zich te kunnen vernieuwen en waarin zij zich uitgedaagd voelen. Het is de bedoeling een herkenbaar, prikkelend en vernieuwend cultureel klimaat te scheppen waar het voor doorgebroken en erkende talenten plezierig en vol trots terugkomen is naar 'Theater van het goede leven'. Op deze wijze kan Bergen op Zoom zich onderscheiden van de omliggende steden in de regio.

2.2 | Creatief en innovatief Bergen op Zoom

Een bijzondere kwaliteit van Bergen op Zoom is het vermogen tot creëren. Die creativiteit bloeit in de wereld van de autonome kunsten en ontwerp, in het rijke verenigingsleven en het brede scala aan cultuuruitingen. Het is goed om te beseffen dat dit creatief vermogen wordt vormgegeven door individuen: alle talenten, die professioneel of vrijwillig en al dan niet als lid van organisaties in het culturele veld actief zijn.

- **Binnen Bergen op Zoom is veel creatieve energie aanwezig. Deze creativiteit willen we behouden, verder ontwikkelen, ondersteunen en gebruiken. We zien graag dat creativiteit goed wordt gebruikt, zodat nieuwe verbindingen kunnen ontstaan. Deze innovaties kunnen de gemeente vooruit brengen en ons kansen bieden.**

Wij sturen erop aan dat deze creativiteit elkaar treft in platforms. Dit vinden wij belangrijk omdat ontmoeting, verbinding en inspiratie de basis vormt waarop het cultuuraanbod zich kan profileren en kan innoveren. Daarmee willen we bereiken dat onze gemeente haar aantrekkelijkheid voor bewoners en bezoekers versterkt. Zo wil Bergen op Zoom bijdragen aan het imago van de Provincie Noord-Brabant als 'the place to be'.

- **We ondersteunen initiatieven die deze creativiteit koppelen aan nieuwe toepassingen, ontwikkelingen, processen, technologieën en infrastructuren.**

We spreken onze voorkeur uit voor initiatieven die gekoppeld worden aan nieuwe toepassingen, ontwikkelingen, processen en technologieën. Ook zoeken we actief verbinding met andere infrastructuren en organisaties. Niet alleen in de gemeente, maar ook in de regio en mogelijk daarbuiten.

- **We ondersteunen duurzame initiatieven waarbij ook op lange termijn de balans met de omgeving en andere belanghebbende partijen wordt gezocht.**

Ook de verbinding met het thema duurzaamheid als één van de economische speerpunten van de regio achten we zeer kansrijk. We zetten in op een effectieve samenwerking tussen enerzijds de wereld van wetenschap, beroepsonderwijs en Biobased Economy en anderzijds de wereld van de kunsten, architectuur, erfgoed, design en kwaliteitsevenementen. Dit omdat bewezen is dat juist uit deze ontmoetingen bijzondere ontwikkelingen op het gebied van innovatie voortkomen. Het streven is de oogst van deze ontwikkelingen toe te passen in onze musea, podia en evenementen.

Met dit alles willen we komen tot een cultuursysteem dat weerbaar en robuust is, midden in de maatschappij staat en dat vertrekend vanuit eigen kracht en zelfbewustzijn zich verbonden weet met de domeinen economie, maatschappij en ruimte.

2.3 | Historisch Bergen op Zoom

De gemeente Bergen op Zoom, met als kernen Halsteren, Lepelstraat en Bergen op Zoom, beschikt over een rijk en bewogen verleden. Met vele bewoners zijn wij trots op onze culturele biotoop. De historische component is daarbij duidelijk zicht- en tastbaar en vormt een onlosmakelijk deel van de lokale cultuur en identiteit.

- **Wij hebben een rijke geschiedenis, waarvan nog steeds veel tastbare en niet tastbare sporen in de gemeente te vinden zijn. Deze bijzondere historie willen we nadrukkelijker inzetten om de stad betekenis te geven. Het gaat hierbij om zowel het materiële als het immateriële erfgoed.**

Vandaag de dag draagt de nog steeds groeiende vrijetijdseconomie en de kwaliteit van de leefomgeving extra bij aan de behoefte van bedrijven en personen om zich in onze gemeente te willen vestigen.

- **De ruimtelijke kwaliteit is van grote waarde om onze ambities op het gebied van cultuur te verwezenlijken.**

De panden en ruimten in de historische binnenstad kunnen een zeer geschikt en natuurlijk decor zijn voor culturele evenementen. Historie en cultuur kunnen elkaar op deze wijze versterken. Daarom zet de gemeente er actief op in deze ruimten nog beter in te zetten voor het culturele veld, mits dit mogelijk en passend is.

De gevels en het middeleeuwse straten- en pleinenpatroon vormen niet alleen een natuurlijk decor voor culturele evenementen, maar zijn tevens bepalend voor de manier waarop de bezoeker de stad ervaart. Die sfeer is van invloed op de bestedingen en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de lokale economie. Een goed onderhouden binnenstad is voorwaarde om die in te kunnen zetten onze cultuurambities te realiseren en van economische betekenis te zijn. Verder zijn er in Halsteren, Lepelstraat en Bergen op Zoom nog tal van zichtbare en (nu nog) verscholen relictten die beter kunnen worden benut.

- **We kiezen ervoor onze geschiedenis zoveel mogelijk te delen en naar buiten te brengen.** We zetten ons verleden op een vooruitstrevende manier in om daar rendement mee te behalen. De uitdaging is immers om, samen met de culturele organisaties, het bestaande te koesteren in een beweging naar de toekomst.

2.4 | Randvoorwaarden

Een van de randvoorwaarden om de genoemde thema's goed tot hun recht te laten komen, is een juiste inzet van het sterk betrokken vrijwilligersveld. Zij zijn de drijvende kracht die in belangrijke mate cultuur in de gemeente beleefbaar maakt. Wij willen deze kracht versterken en het streven naar bezieling, beleving en ontwikkeling ondersteunen. Dit kan met financiële middelen, maar ook door het ter beschikking stellen van ruimten of kennis.

Verder willen we meer gebruik maken van het niet direct zichtbare talent. Dit brengt beweging en vernieuwing in het vrijwilligersveld. Ondernemerschap binnen het vrijwilligersveld moedigen wij aan. Ook willen we meer gebruik maken van onze pluriforme samengestelde gemeenschap. Niet alleen als publiek, maar ook als organisator.

De gemeente zet in op een netwerkend en samenwerkend Bergen op Zoom. Sterk op het punt van organisatie, sterk in onderlinge samenwerking en sterk op het gebied van middelen. We willen mensen hun eigen kracht en eigen talenten binnen hun eigen mogelijkheden zoveel mogelijk laten benutten. Door als partners samen te werken kunnen we de kwaliteit en efficiency vergroten.

Als gemeente willen we samenwerken met sterke, zelfredzame partners in het culturele veld. Partners die hun zaken op orde hebben. Partners die de nieuwe rolverdeling realistisch onder ogen zien en zich daardoor, bijvoorbeeld voor het verkrijgen van middelen om de uiting tot stand te brengen, ook op andere partners richten.

AANZET TOT HET REGIEDOCUMENT

In de fase van de totstandkoming van de visie hebben we het culturele veld uitgelegd wat onze ontwikkeling naar regiegemeente voor hen betekent. Tijdens de cultuurconferentie hebben we uitgesproken het culturele veld te zullen ondersteunen in de ontwikkeling van haar nieuwe rol. Het proces om energie en initiatief los te weken bij de spelers die van belang zijn binnen het culturele veld wordt de komende tijd doorgezet.

Onze Cultuurvisie wordt in 2014 per thema nader uitgewerkt. De uitvoering kan niet zonder de andere spelers binnen het culturele veld hier nauw bij te betrekken.

Binnen de nadere uitwerking van de visie zal ook aandacht zijn voor de relatie tussen de gemeente en de andere participanten, waarbij de onderlinge rolverdeling nader wordt ingevuld.

Middelen

De visie en de uitvoering ervan zullen verwerkt worden in een toetsingskader. Het doel blijft dat met dezelfde middelen meer effect wordt bereikt. We vatten dit samen in: 'Met dezelfde middelen meer effect bereiken'. Dit betekent niet dat er niets verandert.

De verdere uitwerking van onze Cultuurvisie vraagt om een andere visie op de inzet van middelen. Er moeten immers middelen beschikbaar zijn om de visie uit te kunnen voeren. Dat betekent dus dat geschoven gaat worden met middelen binnen het bestaande programma.

Daarnaast wordt de samenwerking met partners zoals regiogemeenten, Provincie, Rijk, Europese fondsen en externe stakeholders (onderwijs & ondernemers) geïntensiveerd om onze ambities te kunnen realiseren. Naast geldelijke steun onderzoeken we daarbij ook mogelijkheden van ondersteuning in natura, zoals het delen van kennis, het beschikbaar stellen van ruimten of materialen.

Ondersteuning en stimulering van het culturele veld vindt nu met name plaats in de vorm van prestatiegerichte subsidies en meerjarenwaarderingsubsidies. Daarnaast hebben CKD de Maagd, Het Markiezenhof en Gebouw-T ook een belangrijke rol in het ontsluiten van cultuuraanbod en het faciliteren dan wel verzorgen van cultuureducatie.

In de nadere uitwerking van het regiedocument van onze Cultuurvisie willen we komen tot een meer themagerichte stimulering en subsidiëring. Dit houdt in dat initiatieven en activiteiten van verenigingen of stichtingen langs de lat van een nieuw toetsingskader worden gelegd. Waar nu bijvoorbeeld de beleidsregels voor de prestatiegerichte subsidies veelal uitgaan van kwantitatieve aspecten, zal meer de nadruk gelegd worden op toetsing aan de kwalitatieve aspecten, gerelateerd aan de drie gedefinieerde thema's. Ook dit traject zal in nauw overleg met de betrokken verenigingen en instellingen worden opgepakt. Daar waar eventueel subsidierelaties worden afgebouwd, zal dit volgens de beginselen van behoorlijk bestuur verlopen.

BIJLAGEN

Bijlage 1 | Proces van totstandkoming van onze Cultuurvisie

Het proces om te komen tot een nieuwe Cultuurvisie is gestart met een startnotitie. Deze is vastgesteld door het College van Burgemeester en Wethouders. Vervolgens is een twintigtal gesprekken gevoerd met individuele inwoners, sponsors, culturele instellingen, evenementenorganisatoren en kunstenaars om een beeld te krijgen van ambities en mogelijkheden. Deze fase, met 180 gesprekspartners, heeft ons veel informatie opgeleverd die is gebundeld in het kookboek. Ook is het burgerpanel per enquête geraadpleegd, waaraan 258 van de 679 op dat moment aangemelde panelleden hebben deelgenomen.

Vervolgens is de opgehaalde informatie met de gemeenteraad gedeeld op 13 maart 2013. Daarna heeft de analyse plaatsgevonden. Tijdens deze fase zijn de conceptkaders geformuleerd. Deze zijn vervolgens voorgelegd aan de culturele instellingen, evenementenorganisatoren, kunstenaars en sponsors.

Voortschrijdend inzicht leverde op dat het belangrijk is dat de spelers in gesprek gaan met elkaar; niet alleen via de gemeente. Om deze reden is op 9 september 2013 een cultuurconferentie georganiseerd, met naar schatting 160 betrokkenen uit het culturele veld. Raadsleden werden in de gelegenheid gesteld hierbij aanwezig te zijn.

Tijdens deze cultuurconferentie zijn de kaders van de visie voorgelegd. De kaders werden herkend, geaccepteerd en aangescherpt door de aanwezigen. Met elkaar is besproken hoe we deze kaders het best zouden kunnen invullen en welk ambitieniveau er gekozen zou moeten worden. Tevens is het belang van krachten bundelen onderstreept.

Op 8 oktober 2013 is de opiniërende raadsmededeling voorgelegd aan de commissie Mens & Maatschappij van de gemeenteraad. Deze commissie stemde in met de voorgelegde kaders. De opmerkingen die gemaakt zijn in deze commissievergadering zijn verwerkt in de voorliggende Cultuurvisie. Onze Cultuurvisie is voorgelegd aan de Provincie, die bevestigde dat onze Cultuurvisie goed aansluit bij Cultuuragenda van de Provincie.

Bijlage 2 | De spelers binnen het culturele veld

Bergen op Zoom heeft momenteel 66.280 inwoners. Ongeveer 30% van hen is actief in het vrijwilligersveld.³

Er zijn naar schatting ruim 7.000 vrijwilligers actief in het culturele veld, waarvan 3.000 meer dan gemiddeld actief.⁴ Veel vrijwilligers zetten zich in voor meer dan één culturele instelling. Met elkaar verzorgen deze vrijwilligers ongeveer 1.500 culturele uitingen per jaar. Dit is uitgezonderd CKB De Maagd, Het Markiezenhof, Basisbibliotheek Het Markiezaat en Gebouw-T.

We kennen een groot aantal culturele instellingen binnen Bergen op Zoom. Zonder hierbij de pretentie te hebben volledig te zijn, vindt u hierna een overzicht van de culturele instellingen en evenementenorganisatoren binnen onze gemeente.

³Nota sociaal domein: 'samen leven, samen doen'; gemeente Bergen op Zoom (oktober 2013)

⁴Schatting van de afdeling Stedelijke Ontwikkeling binnen de gemeente Bergen op Zoom, na opgave vanuit het culturele veld.

ALTERSE CARNAVAL
ARIS KUNST EN SOCIËTEIT
ART & PHOTOGRAPHY
BASISBIBLIOTHEEK HET MARKIEZAAAT
BC DE LEUTIGE BOUWERS
BEKOOR

BERGEN OP ZOOMSE WANDELVIERDAAGSE
BERGSE BOUWERS
BERGSE JAZZEVENEMENTEN
BEZICHTIGING MONUMENTEN (SBM)
BIBLIOTHEEK DE BLADWIJZER LEPELSTRAAT
BLAZERSSEMBLE DAL SEGNO
BORGERTJ BERGHEN OP DEN ZOOM

BORGVLETS GEMENGD KOOR
BOV (BERGSE OPERETTE VERENIGING)
BRADERIE HALSTEREN
BRADERIE LEPELSTRAAT
CARNAVAL LEPELSTRAAT
CHILLGROUND
CHR. MUZIEKVERENIGING "EUPHONIA"

CINEMA PARADISO
CKB DE MAAGD
COMITE DAG VAN DE ARCHITECTUUR
COMITÉ STENEN STROFEN
CONCOURS HIPPIQUE VERENIGING BERGEN OP ZOOM
CORT HEIJLIGERS
CREATIEF CENTRUM HALSTEREN

DE BERGSE STADSREUZEN
DECORBOUW GROOT ARSENAAL
DE VIERSCHAAR
DIALECTGENOOTSCHAP
DORPSRAAD LEPELSTRAAT
D'OUWE MEULEN
EVENEMENTEN BERGEN OP ZOOM
EVENEMENTEN BEURSPLEIN
FACILITAIR BEDRIJF
FIXEDFOCUS
FOCUS EVENTS
FOTOGROEP NADIR
GEBOUW-T
GEMENGD KOOR SAMEN STERK
GESCHIEDKUNDIGE KRING
GILDE ST. SEBASTIAAN

GREEN CEMISTRY CAMPUS
HALSTERENS GEMENGD KOOR
HARMONIE CONCORDIA
HARMONIE EENDRACHT MAAKT MACHT
HARMONIE KOLPING'S ZONEN
HARMONIE SINT ANTONIUS LEPELSTRAAT
HARMONIE SINT CECILIA EENSGEZINDHEID
HEEMKUNDEKRING HALCHTERH
HÉT CONCERTKOOR
HET GEZELLENTONEEL
HET MARKIEZENHOF
HIK (HISTORISCHE KOSTUUMS)
HORTUS MUSICUS RELIGIOSUS
IN DEN SCHERMINCKEL
INDUSTRIEEL ERFGOED BERGEN OP STOOM
JEUGDMONUMENTENDAG

JEUGDTHEATER ROTONDE
KERMISEVENEMENTEN HALSTEREN
KIDOR
KROT & CO.
KUNSTFORUM NU
KUNSTUITLEEN ARTOTHEEK
LIEVEVROUWEGILDE

L.O. LEUTIGE KRABBen
MANNENKOOR FORTISSIMO
MARKIEZAATS MUSICAL KOOR
MEA DULCEA
MENNO VAN COEHOORN
MERCK TOCH HOE STERCK
MILLE PERICULIS SUPERSUM

NATIONAAL KERKMUZIEKCENTRUM
ODILES RAPID
ONE CULTURE
OPEN MONUMENTENDAG
ORANJECOMITÉ BERGEN OP ZOOM
ORANJEVERENIGING HALSTEREN
ORANJEVERENIGING LEPELSTRAAT
PARK BONHEUR

POPKOOR YOU NAME IT!
PRODUCTIEHUIS AAN DE SCHELDE
PROEFMEI
REGIONAAL PODIUM VOOR POPCULTUUR
RESTAURATIE IBACHORGEL
ROCK OVER HALSTEREN
ROPARUN DOORKOMST BERGEN OP ZOOM
SCHRIJFDOCENTENCOLLECTIEF SCHRIJVEN & SCHRAPPEN

SCHUTTERS GilDE SINT SEBASTIAN
SIC PUGNO
SINT NICOLAAS BERGEN OP ZOOM
SINT NICOLAAS HALSTEREN
SINT NICOLAASCOMITÉ LEPELSTRAAT
STERK EN WELZIJN
STOET BERGSE STADSREUZEN
SYMPHONIE ORKEST JACOB OBRECHT
TAALDRUKWERKPLAATS
TEKENS AAN DE WAND
THEATERGROEP HONGER
THE MUSICCOMPANY
'T LOKAAL VERHAAL
TOB (TECHNISCHE ONDERSTEUNING BERGSE EVENEMENTEN)
TO DO
TONEELGROEP PHOENIX

TONEELVERENIGING ONS KENT ONS
TONEELVERENIGING PREMIÈRE
TOONKUNSTKOOR BERGEN OP ZOOM
TULIPMANIA
UITPUNT
VASTENAVOND BERGEN OP ZOOM
VIVT (VERENIGING INTERCULTURELE VROUWEN THEATERGROEP)
VRIENDEN VAN DE SINT ANTONIUSMOLEN
VRIENDEN VAN DE WESTBRABANTSE WATERLINIE
VRIENDEN VAN HET MARKIEZENHOF
VUJST TEGEN SPIERZIEKTEN
WANDELVIERTDAAGSE HALSTEREN
WV DE SCHELDE
WIELERCOMITÉ GEDEMPTÉ HAVEN
ZANG- EN MUZIEKGROEP WINDKRACHT VIER

Bijlage 3 | Vormen van regie

1 Beheersingsgerichte regie (opdrachtgever)

Bij deze regievorm beschikt de gemeente over doorzettingsmacht en is er sprake van inhoudelijke en/of procesmatige sturing. Dit vraagt van ons dat wij helder aangeven waar de grenzen van de gemeentelijke beleidsruimte liggen en welke vrijheden de partners wel en niet hebben.

Voorbeeld: De wijze waarop CKB de Maagd en Het Markiezenhof nu worden aangestuurd.

2 Uitvoeringsgerichte regie (ondernemend)

Wanneer we weinig beleidsvrijheid hebben (bijvoorbeeld bij uitvoering van wettelijke taken) en veel doorzettingsmacht, is er sprake van uitvoeringsregie.

Voorbeeld: Binnen cultuur komt deze rol niet veel voor doordat er juist veel beleidsvrijheid is. Een uitzondering hierop vormen wellicht de taken die voortvloeien uit de archiefwet.

3 Faciliterende regie

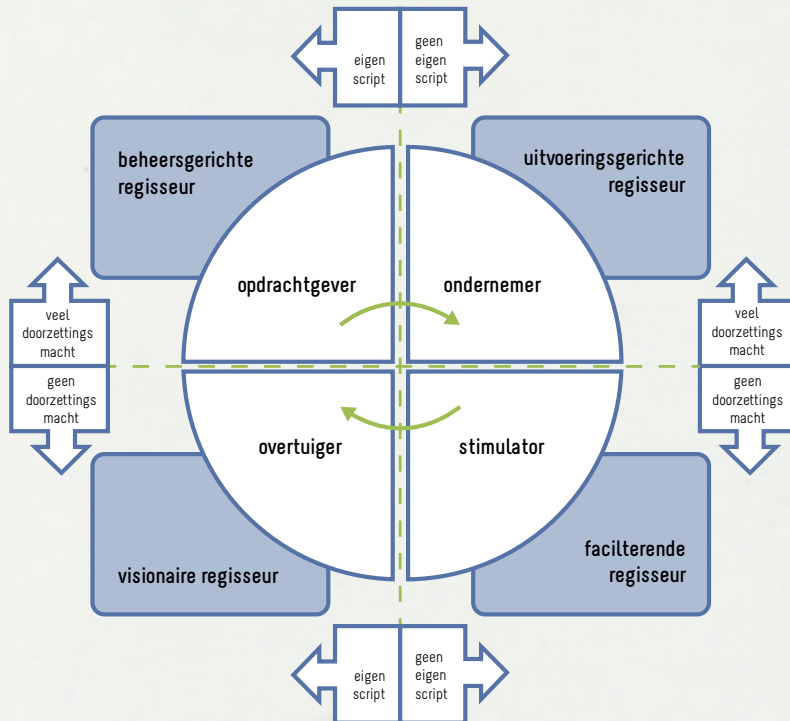
Als we weinig beleidsvrijheid en weinig doorzettingsmacht hebben, kunnen we opteren voor een faciliterende regie. In de faciliterende rol voert de gemeente regie door kennis en kunde in te zetten, partners bij elkaar te brengen en ruimte te scheppen om samen tot betere beslissingen te komen.

Voorbeeld: Stimuleren op een breder en gevarieerder evenementenaanbod.

4 Visionaire regie

Als we veel beleidsvrijheid hebben, maar als gemeente geen doorzettingsmacht, om het beleid aan anderen op te leggen, kiezen we voor visionaire regie. Hierbij is overtuigingskracht nodig en wordt ingezet op het formuleren van een gezamenlijke ambitie met de betrokken partijen, waar gedragen doelstellingen uit volgen.

Voorbeeld: De aanpak om te komen tot deze Cultuurvisie.

Colofon

Samenstelling

Gemeente Bergen op Zoom, Afdeling Stedelijke Ontwikkeling

Copyright 2013 ©

Grafische vormgeving & illustraties

Studio09.nl

Gedrukt op FSC-gecertificeerd papier.